P. W. A. P.

NURT

POŁUDNIOWO-WSCHODNIA AGENCJA PRASOWA

ROK I LWÓW, 13 SIERPNIA 1938 Nr 1

Od Redakcji.

W trudnych warunkach przystępujemy do redagowania nowego tygodnika. Współżyjące na tej ziemi społeczeństwa: polskie, ukraińskie i ruskie nie tak prędko będą mogły uzgodnić swe stanowiska polityczne. Jaskrawe tarcia i antagonizmy między poszczególnymi odłamami mieszkańców tej ziemi winny być jednak dla wspólnego dobra usunięte, a przynajmniej ograniczone do właściwej miary. Koniecznie musimy wzbudzić czynnik zaufania tak konieczny do współżycia, którego nie możemy tu unikać w codziennym naszym życiu.

Każdy sposób współżycia wymaga ścisłych i stałych informacyj.

Nie przełamiemy ghetta ukraińskiego społeczeństwa tak łatwo, o ile nadal pozwolimy jednostronnie informować część obywateli Państwa Polskiego, którzy uważają się za Ukraińców. Polacy muszą sami Ukraińców informować o tym, czego chcą, do czego dążą i na co u nich zwracają uwagę. Na pośrednictwie ukraińskiej prasy bardzo źle dotychczas wychodziliśmy.

Polski dział „ukrainiki" jest bardzo ubogi. Tu we Lwowie ukazywać się winno kilka źródeł informacyjnych, z których także i polskie społeczeństwo na całym obszarze

Państwa mogłoby stale czerpać wiadomości o Ukraińcach i Rusinach.

Brak orientacji społeczeństwa całej Polski w sprawach ukraińskich, sugestie polskiej prasy współpracującej z Ukraińcami, a przede wszystkim brak systematycznych naświetleń ze strony miejscowego społeczeństwa polskiego— utrudniały urabianie się jednolitej opinii Polaków w stosunku do naszych ziem południowo-wschodnich.

Nie będziemy naśladować innych i dlatego w tej pierwszej lwowskiej agencji informacyjnej dbać będziemy o jak najsumienniejsze poinformowanie rodaków. P. W. A. P. „Nurt" podawać będzie całą prawdę o ruchu ukraińskim i ruskim, choćby najbardziej niemiłą lub niewygodną dla kogokolwiek, przy czym społeczeństwo polskie winno zrozumieć, że dla nawiązania problemów południowo-wschodnich konieczną jest pełna znajomość wszystkich spraw naszej ziemi, zarówno dodatnich, jak i ujemnych. Zdajemy sobie sprawę, że nasze wydawnictwo od razu nie osiągnie właściwego poziomu, i dlatego zapewniamy, że dołożymy wszystkich starań, by nasz apolityczny tygodnik, nie związany z żadną z grup politycznych, swoje cele i zadania spełniał coraz sprawniej.

Mając jasno wytknięte cele i zadania i dążąc do ich pełnej realizacji, nie będziemy się zrażać nawet nieprawidłową krytyką którejkolwiek z zainteresowanych stron. Kierować się będziemy tylko interesami polskiej racji stanu tak, jak spełnialiśmy nasze obowiązki w wojennej służbie na frontach ukraińskim i bolszewickim.

Spełnienie polskiej narodowej służby — to nakaz, od którego ani na chwilę nie odstąpimy.

Redakcja P. W. A. P. Nurt.

Lwów, dnia 13 sierpnia 1938 r.

Od wydawcy.

Założone w r. 1937 wydawnictwo „Nurt" przystępuje do wydawania Południowo Wschodniej Agencji Prasowej „Nurt" (P. W. A. P. „Nurt").

W stosunkowo krótkim czasie kilku miesięcy zdobywamy się na nowy poważny wysiłek organizacyjny. Dotychczas sfinansowaliśmy częściowo wydawnictwo jednej książki antykomunistycznej. W lipcu b. r. oddajemy do użytku P. T. Czytelników wydaną za naszym handlowym pośrednictwem naukową pracę, poświęconą bibliografii szlachty zagrodowej.

W ostatnich czasach przejęliśmy wydawnictwo miesięcznika „Polak Greko-Katolik", który został przemieniony w dwutygodnik. Ponadto pismo to, przeznaczone dla półmilionowej rzeszy unitów narodowości polskiej, zostanie ulepszone pod względem redakcyjnym, przy czym przygotowaliśmy do druku 50 trójkolorowych obrazów przedstawiających sceny ze Starego i Nowego Testamentu.

W sortymentowo-antykwarycznym dziale pragniemy wyspecjalizować się w wydawnictwach antykomunistycznych. Głównym jednak działem naszej księgarni będą „ucrainica". Kompletujemy bibliotekę „ucrainiców" i przystępujemy do opracowania bibliografii poświęconej problemom ruskim (wielko- i małoruskim) i ukraińskim. Po ukończeniu tych prac i na żądanie naszych klientów będziemy w tych działach kompletować biblioteki organizacyjne i prywatne. W miarę możności służyć będziemy bezpłatnie bibliofilskimi informacjami studiującym problemy Małopolski Wschodniej.

Nasza prywatna inicjatywa nie byłaby w tak krótkim czasie zrealizowana, gdyby nie czynna pomoc, całkowicie jednak bezinteresowna, pp. dra Joachima Namysła i Stanisława Lipińskiego. Wydawnictwo składając im podziękowania nie może pominąć tych wszystkich, którzy przyczynili się do powstania naszej prywatnej placówki wydawniczo-księgarskiej. Tej pomocy zawdzięczamy pokonanie pierwszych trudności organizacyjnych, za co wszystkim zainteresowanym serdecznie dziękujemy w imieniu własnym i naszych pracowników.

W końcu podziękować musimy naszym komitetom redakcyjnym. Każdy z nich pracuje samodzielnie na własną odpowiedzialność. Mimo szerokich uprawnień redakcyjnych żaden z nich nie zawiódł zaufania wydawcy.

Zachęceni poparciem, bezinteresowną pracą i życzliwością przyjaciół naszego wydawnictwa oraz zgodną współpracą niezależnych od siebie naszych komitetów redakcyjnych, dołożymy wszystkich starań i nie zaniedbamy żadnego wysiłku, aby osiągnąć ten cel, jakim jest wypełnienie w drobnej choćby mierze luki wydawniczej w dziale antykomunistycznym i rusko-ukraińskim, co uważamy za pierwszy obowiązek polskiej publicystyki we Lwowie, jako stolicy ziem południowo-wschodnich.

Za wydawnictwo „Nurt“
Stanisław Kaprocki

950-lecie chrztu Rusi. Przypadającą w roku bieżącym 950 rocznicę chrztu Rusi obchodzi osobno społeczeństwo ukraińskie, a osobno staroruskie. Ukraińcy utworzyli „Diłowyj Komitet Światа Chrystyjańskoi Rusi-Ukrainy“, który ogłasza, że rok jubileuszowy trwać będzie od 14 sierpnia b. r. do 14 sierpnia 1939 r. W czerwcu i lipcu b. r. zorganizowano we wszystkich miejscowościach komitety miejscowe. Otwarcie roku jubileuszowego poprzedzą uroczystości w dzień św. Olgi 24 lipca i św. Włodzimierza 29 lipca. Ku uczczeniu jubileuszu odbędą się nabożeństwa w cerkwiach z kazaniami, bicie we wszystkie dzwony, święcenie wody itp.

Komitet pragnie upamiętnić święto pomnikiem, wzniesionym przez społeczeństwo całego kraju, oraz wzywa, by każda miejscowość uczciła rocznicę trwałym dziełem, jak budową cerkwi, ochronki itp.

Ukraiński Komitet rozwinął szeroką działalność wydawniczą i spodziewa się osiągnąć znane z tego źródła dochody.

Natomiast Starorusini obchodzili już jubileusz we Lwowie w dniu 16 czerwca. Na uroczystość przybyła garstka księży z prowincji. Odbyły się nabożeństwa w cerkwi Wniebowzięcia NP. Marii (Wołoskiej) oraz w cerkwi prawosławnej przy ul. Franciszkańskiej. W południe na dziedzińcu cerkwi Wołoskiej poświęcono wodę na pamiątkę chrztu plemion ruskich w Dnieprze. W obrzędzie wzięło udział tylko 17 księży. Zakończyła uroczystość akademia w Domu Narodnym w sali Teatru Rozmaitości z przemówieniem p. A. Gułły, seniora Instytutu Stauropigiańskiego we Lwowie.

W tym samym dniu, gdzieniegdzie zaś z pewnym opóźnieniem, odbyły sią podobne uroczystości w miastach prowincjonalnych.

Awantura przed cerkwią w Gródku Jagiellońskim. Jak donosi „Zemla i Wola", na tle oddzielnie święconej uroczystości jubileuszu chrztu Rusi przez Ukraińców i Starorusinów, przyszło w Gródku Jagiellońskim do zajścia ulicznego. Miejscowa czytelnia ruska wywiesiła otrzymaną od Komitetu lwowskiego odezwę o obchodzie koło cerkwi przy ul. Ruskiej. Pewien Ukrainiec próbował zedrzeć afisz, został jednak przytrzymany przez jednego z dozorujących, którym powierzono pilnowanie afiszów. Inni Ukraińcy pospieszyli mu na pomoc. Na rynku zgromadził się tłum, który rozpędziła policja.

200-lecie Matki Boskiej Hoszowskiej. OO. bazylianie w Hoszowie koło Doliny urządzali odpust jubileuszowy ku uczczeniu 200-lecia cudownego obrazu Matki Boskiej Hoszowskiej. Odbyły się w tym dniu liczne pielgrzymki.

Cerkiew gr. kat. w Hoszowie znana jest w kraju, a jej odpusty corocznie gromadzą wiernych z najdalszych okolic.

Rezydencję administratora apostolskiego Łemkowszczyzny przeniesiono z Rymanowa do Sanoka. Gazety staroruskie uważają to za wstępny krok do utworzenia odrębnej diecezji, która objęłaby obszar od Szczawnicy do Sanoka i liczyłaby 180.000 greko-katolików. Sprawą tą zainteresowali się też Polacy gr. kat. po jednej i drugiej stronie Sanu zwarcie się skupiający w liczbie 200.000 wiernych.

Narada w Poczajowie, w jakiej wziął udział metropolita prawosławny Dionizy oraz posłowie ukraińscy Wołynia, odbyła się w okresie Zielonych Świąt. Przedmiotem obrad była nieuczciwa agitacja, jaka w ostatnich czasach została rozwinięta wśród wiernych cerkwi prawosławnej w Polsce.

Metropolita prawosławny Dionizy udzielił audiencji posłowi St. Baranowi w dniu 21 b. m. Przedmiotem rozmów było współczesne położenie cerkwi prawo-

sławnej na Chełmszczyźnie i Podlasiu. W tej sprawie poseł Baran wniósł interpelację na plenarnym posiedzeniu Sejmu tegoż samego dnia.

Reaktywowanie z dniem 25 maja 1938 r. historycznej Akademii Kijowskiej P. Mohyły i J. Mazepy, jako najwyższej ukraińskiej instytucji naukowej pod nazwą „Ukraińska Mohylańsko-Mazepińska Akademia Nauk“, która po uzyskaniu niepodległości zostanie przeniesiona do Kijowa — postanowił rząd emigracyjny U.N.R. ku uczczeniu 20 rocznicy proklamowania niepodległości Ukrainy. Do zadań Akademii należy: systematyczne organizowanie prac ukraińskich uczonych, kontynuacja rozpoczętych przez b. Wszechukraińską Akademię Nauk badań nad historią Ukrainy, wznowienie zlikwidowanych wydawnictw naukowych oraz tworzenie nowych, wreszcie informowanie zagranicy o obecnym stanie Ukrainy i ukraińskiej nauki. W skład Komitetu organizacyjnego wchodzą m. in. Michał Woźniak, członek Wszechukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie, prof. S. Smal-Stocki, członek tejże Akademii oraz profesor uniwersytetu ukraińskiej akademii gospodarczej w Czechosłowacji, i Bohdan Łepki, prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Pierwsza ukraińska wystawa pedagogiczna. We Lwowie zorganizowano w salach „Nacjonalnego Muzeju“ pierwszą ukraińską wystawę pedagogiczną, urządzoną staraniem „Ridnej Szkoły“. Otworzył wystawę w obecności przedstawicieli sfer społecznych i szkolnictwa ukr. prezes „R. Szk.“ prof. Hałuszczyńskij. W imieniu „Proświty“ przemówił dr O. Terleckij. Wystawa mieściła się w 16 salach, tj. w „Nac. Muzeju“ przy ul. Mochnackiego i w szkole powsz. przy ul. Supińskiego. Wystawa stanowiła przedłużenie i dopełnienie prac I. Ukraińskiego Pedagogicznego Kongresu z listopada 1936 r. Wystawa obejmywała eksponaty, dotyczące wszelkiego typu szkół ukraińskich, powszechnych, średnich, ogólnokształcących, rolniczych, handlowych, muzycznych, — ponadto eksponaty, przedstawiające pracę wydawnictw dla młodzieży, organi-

zacji nauczycielskich, stowarzyszeń i organizacji młodzieży. Eksponaty dotyczyły wychowania młodzieży ukraińskiej w kraju i za granicą.

Miniaturowe wydanie Szewczenki. W rozsprzedaży księgarni Naukowego Towarzystwa im. Szewczenki we Lwowie pojawiło się miniaturowe wydanie czterech poematów Szewczenki („Kaukaz", „San", „Katarzyna" i „Najmyczka"). Jest to najmniejsze wydanie pism Szewczenkowskich, jakie kiedykolwiek ukazało się. Wydanie przygotowano w formie bardzo starannej i stanowi ono miłą niespodziankę dla bibliografów. Okładki wykonane są z jedwabiu. Każdy poemat posiada dwa drzeworyty Rubana.

Nowa powieść ukraińska. Powieściopisarz ukraiński Włodzimierz Ostrowskij napisał powieść z życia w Chełmszczyźnie pt. „Między dwiema rewolucjami". Akcja rozgrywa się między r. 1905 a 1917. Powieść znajduje się obecnie w druku wydawnictwa U. K. S.

Nowe książki. Nakładem wydawnictwa „Sad" we Lwowie wyszły z druku poezje Ołesia Babija pt. „Pożnywia". W Kołomyi nakładem wydawnictwa „Oka" wyszedł drugi nakład nowel Iwana Zubenki pt. „Za kulisami żytia".

Wystawa ukraińskiej prasy, obrazów i książki odbyła się w Worochcie w dniach 3-12 lipca br. w związku z uroczystością 70-lecia Towarzystwa „Proświta" oraz 35 rocznicy istnienia czytelni „Proświty" w Worochcie. Wystawa daje przegląd prasy ukraińskiej oraz wydawnictw książkowych różnych wydawniczych instytucji jak n. p. Ukraińskiego Naukowego Instytutu w Warszawie (finansowanego przez Rząd) wydawnictwa „Czerwonej Kałyny" (Ukraińskiego Wydawniczego Instytutu we Lwowie), wydawnictwa religijne, przeciwalkoholiczne towarzystwa „Widrodżennia", kobiece, dla młodzieży i dzieci. Osobno zorganizowano dział ukraińskiej prasy zagranicznej. Wystawa obejmowała ponadto drzeworyty miejscowych artystów. Eksponaty drzeworytowe nadesłała m. i. znana artystka p. Ołena Kulczycka.

„Keramika“. Kaflarską ukraińską Kooperatywę „Keramika“ uruchomiono z dniem 1. VI. we Lwowie.

Spółdzielnia Wydawnicza. W prasie ukraińskiej pojawiły się ogłoszenia spółdzielni wydawniczej pod nazwą: „Oseredok Wydawnyczoji Dopomohy Masowij Oświti“ która zachęca do przystępowania do spółki w następującej formie: „Mamy niezwykle cenne i skuteczne pomysły wydawnicze, które wymagają niezwłocznej realizacji. Kto posiada ponad 3 tysiące złotych kapitału, niech przystąpi do współpracy“.

„Ruta“. Spółdzielnię zielarską „Ruta“ założono we Lwowie w ostatnich tygodniach. Spółdzielnia przyjęła statut „Rewizyjnego Sojuzu Ukraińskich Kooperatyw“ z pewnymi zmianami. Spółdzielnia zajmuje się produkcją i umożliwieniem zbytu leczniczo-przemysłowych surowców oraz ich przetworów. Równocześnie prawie (bo 15 VII b. r.) pojawił się pierwszy numer organu plantatorów oraz zbieraczy roślin leczniczo-przemysłowych pt. „Ruta“.

Jak stwierdziliśmy, spółdzielnia ta posiada pewne warunki rozwoju, gdyż jej kierownictwo jest sprawne i energiczne, a nadto potrafiło zainteresować ukraińskich rolników.

Zjazd ukraińskiego rzemiosła w Stanisławowie. Walne zgromadzenie Tow. „Zoria“ w Stanisławowie urządza w październiku br. zjazd ukraińskiego rzemiosła województwa stanisławowskiego. W tej sprawie odbyło się już zebranie organizacyjne, na którym wybrano komitet zjazdu. Szczególna uwaga zwrócona będzie na statystykę rzemiosła ukraińskiego na tym terenie. Projektowane są referaty, akademia, pokaz rzemiosła, wystawa urządzona przez młodzież rękodzielniczą i raut. Komitet przygotowuje odezwę do organizacyj ukraińskich oraz zamierza wydać kalendarz — informator.

„Stal“, pierwsza w Polsce ukraińska fabryka wyrobów żelaznych, powstała w Winnikach k. Lwowa. Przedsiębiorstwo jest spółką akcyjną o kapitale zakładowym 100.000 zł.

„Skała“, Katolickie Towarzystwo ukraińskie założone z inicyatywy biskupa Chomyszyna, odbyło w Stanisławowie 4. doroczne walne zgromadzenie. Towarzystwo utrzymuje 328 czytelń, liczących 17,470 członków, rozwija działalność wydawniczą (miesięczne broszurki), prowadzi akcję charytatywną i propagandową w duchu katolickim. W rezolucjach stwierdzono, że towarzystwo nie może zmienić swej idei przewodniej i dotychczasowego kierunku i będzie w dalszym ciągu do świeckich instytucji i organizacji i ich celów odnosić się w myśl zasadniczych postulatów Akcji Katolickiej.

Wołyński związek spółdzielczy polsko-ukraiński „Hurt“ odbył walne zgromadzenie. Według danych sprawozdawczych związek liczy 22.000 członków, w tym 62% rolników, stanowiących czynny element spółdzielni. Płatnych pracowników zatrudnia się 240. Na dzień 1 maja r. b. „Hurt“ skupiał 40 spółdzielni związkowych oraz 138 rozdzielni.

Zjazd agronomów. Odbył się we Lwowie zjazd ukraińskich agronomów, którzy pracują w towarzystwie „Silskyj Hospodar“, tak w centrali, jak w filiach na prowincji. W obradach wzięło udział 75 agronomów z 45 filii „Silskoho Hospodara“, oraz przedstawiciele Rewiz. Sojuzu Ukr. Kooperatyw i „Masłosojuzu“. Przedmiotem obrad były sprawy związane z podniesieniem rolnictwa i sprawy organizacyjne.

Walne zgromadzenie „Karpatii“, Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń na Życie we Lwowie, odbyło się niedawno.

Z końcem sprawozdawczego roku towarzystwo miało 3.109 ubezpieczeń z kapitałem ubezpieczeniowym zł 8,322.954. Fundusze Towarzystwa i rezerwy techniczne wynoszą zł 1,332.456, tj. wzrosły w porównaniu z ub. rokiem o 20%.

„Dnister“. Walne zgromadzenie Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych, „Dnister“, odbyło się we Lwowie. Walne zgromadzenie nie uchwaliło żadnych zmian organizacyjnych.

Walne zgromadzenie Towarzystwa „Ukraiński Fundusz wojennych wdów i sierót" we Lwowie odbyło się dnia 17 ub. m. Towarzystwo liczy 327 członków, w tym 246 osób fizycznych i 81 prawnych. W roku sprawozdawczym z pomocy Towarzystwa korzystało 310 osób na ogólną sumę 9.228 zł. Ogółem wydało Towarzystwo na cele akcji pomocy dla 310 osób 14650 zł (pomoc materialna, leczenie chorych, subsydia dla uczącej się młodzieży).

Walne zgromadzenie Centrosojuzu odbyło się w czerwcu we Lwowie przy współudziale 61 przedstawicieli jednostek organizacyjnych, zjednoczonych w tymże związku. Omówiono szereg aktualnych zagadnień. Postanowiono również przyjść z pomocą materialną Naukowemu Towarzystwu im. Szewczenki we Lwowie w związku z zamiarem wydawania przez to towarzystwo nowego pisma z dziedziny ukrainoznawstwa.

Jak wynika ze sprawozdania z działalności Centrosojuzu, obejmuje ona trzy kierunki: zbyt, dostarczanie towarów dla poszczególnych jednostek oraz produkcję. Zbyt obejmuje produkty roślinne, w szczególności zboże i rośliny strączkowe, a od r. 1937 jarzyny i owoce. Okręgowe Sojuzy posiadają własne zbożowe magazyny, niektóre urządzone według ostatnich zdobyczy w tym kierunku. Zbywa się również jaja, przy czym głównym rynkiem eksportu jest Anglia. Ze względu na specyficzne warunki gospodarcze w kraju i hodowlę bydła, jako znacznego źródła dochodu drobnych gospodarstw wiejskich, Centrosojuz zorganizował również zbyt tego towaru i eksport za granicę. Towar żywca zbywa się w Niemczech i Anglii. Eksportuje się również drób. Działalność produkcyjna obejmuje fabrykę mydła z ilością sprzedażną 863.000 kg w roku 1937, nawijalnię nici oraz zakłady przerobnictwa mięsnego z 7 sklepami (mięso i jego przetwory). Dział dostarczania towaru dla jednostek spółdzielczych obejmuje nasiona, sztuczny nawóz, narzędzia rolnicze, budowlany i opałowy materiał, gwoździe, skórę, manufakturę, galanterię, naftę oraz towary spożywcze. Jednostki kooperatywne otrzymują ten towar za

pośrednictwem okręgowych Sojuzów. Obrót towarowy Centrosojuzu wyniósł w r. sprawozdawczym 35,043.000 zł tj. w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się na 81%. Procentowo największy obrót wykazują po kolei: zbyt zboża, przędziwa, zbyt i przeróbka towarów mięsnych, towary spożywcze, eksport jaj i towary wiejsko-gospodarskie.

Co wiem o wsi rodzinnej? „Nasz Łemko“ zachęca wszystkich Ukraińców, a zwłaszcza mieszkańców Łemkowszczyzny, do opracowania pisemnej odpowiedzi na pytanie „Co wiem o wsi rodzinnej?“. Autor artykułu, Makarij Litopyseć, poucza, w jaki sposób należy badać historię wsi, korzystając z istniejących na miejscu dokumentów i zabytków, ustnej tradycji starszych mieszkańców i materiałów w archiwach i bibliotekach. Dalej ankieta ma zawierać dzieje rozwoju danej wsi z uwzględnieniem wspomnień osobistych z wojny światowej i operacyj wojennych na danym terenie, wreszcie opis obecnego stanu kulturalnego i gospodarczego wsi. Autor podkreśla, że należy zwrócić szczególną uwagę na agitację moskalofilską, religijną i narodowościową na Łemkowszczyźnie. Odpowiedzi mają być nadsyłane pod adresem ukraińskich instytucyj naukowych i wydawniczych.

Drużyna księżnej Olgi. Taką nazwę przyjęła nowa kobieca organizacja polityczna, którą powołano do życia we Lwowie dnia 12 lipca r. b., w miejsce rozwiązanego ostatecznym zarządzeniem władz administracyjnych „Sojuzu Ukrainok“. Programowe i ideologiczne podstawy nowej organizacji są następujące:

Celem organizacji jest praca w kierunku wywalczenia narodowi ukraińskiemu należnej mu pozycji wśród narodów świata. Praca nowej organizacji iść będzie w kierunku politycznego uświadomienia, podniesienia kulturalnego i ekonomicznego ukraińskiej kobiety, która jest współpracującym czynnikiem w nacjonalnym życiu społeczeństwa ukraińskiego. Zadaniem kobiety ukraińskiej jest pielęgnować historyczną tradycję, narodową kulturę, narodową twórczość i wszystko to, co wiąże ukraińską współczesność z prze-

szłością narodu i daje tym samym podstawę do rozwoju tegoż narodu w przyszłości. W sprawach społeczno-gospodarczych wyznaje związek zasadę narodowej solidaryzacji wszystkich warstw narodu oraz podporządkowania wszystkich osobistych, grupowych i stanowych interesów dobru ukraińskiego narodu.

Ołena Pcziłka (Pszczółka). Pod tym pseudonimem występowała w literaturze ukraińskiej Olga Drahomaniw-Kosaczewa, której „Żinoczyj Hołos" poświęca dłuższy artykuł z okazji przypadającej w czerwcu rocznicy jej urodzin. Olga Drahomaniw pochodziła z jednej nielicznych na Ukrainie rodzin inteligencji ukraińskiej. Urodziła się w Hadziaczu w r. 1849 i była siostrą Michała Drahomaniwa, wybitnego działacza socjalistycznego na Ukrainie i za granicą. Olga od młodych lat interesowała się sztuką ludową, zbiera hafty, notuje pieśni i zwyczaje ludowe. Wydała też pracę naukową na temat zdobnictwa ukraińskiego. Pisała poza tym poezje, przekładała dzieła literatury światowej, wydawała w Połtawie w czasie rewolucji rosyjskiej pismo dla włościan i ludu pracującego pt. „Ridnyj Kraj".

Ołena Pcziłka zmarła w r. 1930, dożywszy sędziwego wieku. Uważana jest ona za jedną z pierwszych bojowniczek ukraińskiego postępowego ruchu kobiecego. Córka jej, znana pod imieniem Łesi Ukrainki, wsławiła się jako wybitna poetka ukraińska.

Kurs instruktorek gospodarstwa wiejskiego, zorganizowało Towarzystwo „Silskyj Hospodar" we Lwowie Kurs trwał $6\frac{1}{2}$ miesięcy i był trzecim z kolei takiego typu. Kurs ukończyło 15 instruktorek. Poprzednie kursy przygotowały 90 pracownic. Na zakończenie kursu przygotowano wystawę prac ręcznych uczestniczek kursu. Szczególnie piękne były włóczkowe roboty, wykonane z włóczki, dostarczonej przez ukraińską spółdzielnię „Wełna" we Lwowie.

Z życia ukraińskiego w Czechosłowacji. „Nowa Swoboda", jedyny dziennik ukraiński na Zakarpaciu, zaczął wychodzić w Użhorodzie. Dziennik jest organem ukraińskich kół politycznych Zakarpackiej Rusi i powstał

w następstwie zjednoczenia wszystkich ukraińskich organizacji narodowych na Zakarpaciu od chrześcijańskich demokratów począwszy do socjalistów. Zjednoczenie to, dokonane w okresie tak poważnym dla Rusi Zakarpackiej, jest dowodem umiejętności podporządkowania haseł partyjnych interesom narodu i dojrzałości politycznej miejscowego społeczeństwa.

Konferencję z premierem Hodżą w sprawie autonomii Zakarpacia odbył ukraiński parlamentarny poseł socjalistyczny Jul. Rewaj. Konferencje w powyższej sprawie potrwać mają czas dłuższy.

VIII Kongres ukraińskich nauczycieli szkół powszechnych Zakarpacia, zjednoczonych w Towarzystwie „Uczytelska Hromada", odbył się dnia 4 lipca r. b. w Użhorodzie. W Kongresie wzięło 1081 członków oraz 200 gości.

Zacieśnianie współpracy. Honorowy doktorat filozofii przyznał senat ukraińskiego uniwersytetu w Pradze prof. W. Barwińskiemu, dyrektorowi ukr. Wyższego Instytutu Muzycznego we Lwowie, za wybitne zasługi dla ukraińskiej kultury.

W gromadzkich wyborach na Zakarpaciu Ukraińcy uzyskali ogółem 553 mandatów, Starorusini tylko 453 tj. około 100 mandatów mniej. Ogólna liczba mandatów wynosi 1139.

Związek studentów ukraińskich w Pradze na nadzwyczajnym walnym zebraniu przeprowadził zmianę w statucie nazwy „ruski" na „ukraiński".

Aleksander Archipenko, znany rzeźbiarz ukraiński obejmie w przyszłym roku akademickim stanowisko wykładowcy na uniwersytecie w Waszyngtonie. Artysta prowadzić będzie kurs o nowych prądach w sztuce. Archipenko rozwijał dotąd szeroką działalność artystyczną w Ameryce. Park Narodowy w Cleveland zdobią jego dzieła: popiersia, I. Franki, Szewczenki i statua św. Włodzimierza. Na przyszłoroczną światową wystawę w Nowym-Yorku przygotowuje artysta wystawę dzieł swego dłuta.

70-lecie „Proświty“ w Kanadzie postanowiły miejscowe organizacje ukraińskie uroczyście uczcić zorganizowaniem odpowiednich uroczystości i akademii.

Film „Zaporożec za Dunajem“, a mianowicie muzyczno-wokalną jego część skończono właśnie nakręcać w studium W. Awramenka.

Wystawę map Ukrainy w Rzymie urządzono staraniem Instytutu dla spraw Europy Wschodniej. Mapy sięgają w. 17, 18 i 19, nowe zaś są przeważnie w wykonaniu geografów Kubijowicza i Kutyćkiego. Na wystawie demonstrowano unikaty map geograficznych i historycznych. Wystawa miała na celu zaznajomienie obcych z Ukrainą, jej ziemią, geologią, klimatem, fauną i florą. Miała dać obraz bogactw tej ziemi i jej stanu gospodarczego oraz przedstawić polityczny podział tych ziem współcześnie i w przeszłości. Mapy obrazują dane, dotyczące mieszkańców tych ziem, gęstości zaludnienia, ruchu ludności, oraz dają syntetyczny całokształt wiadomości o Ukrainie. Mapy wykonane są starannie, a egzemplarze starsze wręcz po mistrzowsku zachowane.

Wystawa ukraińskiej grafiki odbyła się w Rzymie w dniach 30. VI. do 10. VII. r. b. Wystawa przedstawiła 370 eksponatów dzieł najwybitniejszych artystów ukraińskich, jak Anysymowa, Masiutyna, Kowżuna, Butowycza, Piotra Chołodnego młodszego, S. Hordyńskiego Iwańca, O. Krawczenki, O. Kulczyckiej, J. Muzyki, Osinczenki i innych. Wiele z tych eksponatów wystawiono we Lwowie, Pradze i Berlinie. Wystawa cieszyła się liczną frekwencją i wzbudziła zainteresowanie u fachowców.

Zbiór ukraińskich znaczków pocztowych p. Makohonowej uzyskał złoty medal na międzynarodowej wystawie znaczków pocztowych w Pradze (w czasie 26. VI.—7. VII). Ukraińców reprezentowały ponadto dwa inne zbiory znaczków, z których jeden uzyskał srebrny medal, a jeden pamiątkową plakietę wystawy. Redaktor, dr. Turyn z Wiednia, który wydaje miesięcznik „Ukraiński Filatelista“, otrzymał brązowy medal za wydawanie wymie-

nionego periodyku oraz za piękne zorganizowanie filatelistycznej literatury Ukrainy na wystawie.

Znieważenie krzyża przez księdza gr. kat. „Nowe Seło“ donosi: „Piszą nam z Ożydowa pow. Złoczów, że, „o. Eugeniusz Dawydowycz pozdzierał z obrazów i filarów koło carskich wrót kwiaty i ozdoby z niebiesko-żółtego papieru, a na to miejsce kazał dać ozdoby z papieru czerwonego“. Dziewczęta rozpłakały się. że pracowały cały post i ksiądz gr. kar. w swej „niechrześcijańskiej“ nienawiści wszystko to zniszczył. Dalej donosi ów korespondent, że ten sam ksiądz gr. kat„ gdy wierni śpiewali w cerkwi „Bożе Wełykyj“, rzucił krzyż, zamknął carskie wrota i uciekł“.

Staroruskie organizacje chcą mieć wpływ na wychowanie młodzieży. Jak donosi „Zemla i Wola“ odbyło się we Lwowie zebranie tych ruskich organizacyj które zajmują się wychowaniem młodzieży. Zebranie zwołało prezydium staroruskiej R. S. O. (Ruskiej Selańskiej Organizacji) w celu omówienia sposobów wzmocnienia akcji staroruskiej w sferach młodzieży i rozszerzenia wpływu tej partji na wychowanie młodego pokolenia. Programowe przemówienie wygłosił prezes dr A. Chylak, który też objął przewodnictwo. W dyskusji podkreślono znaczenie zakładania burs dla młodzieży szkolnej, tak we Lwowie, jak na prowincji. Zwrócono przy tym uwagę na, możliwość założenia bursy w Sanoku.

W obradach wzięli udział delegaci ze Stanisławowa, Sambora i Przemyśla.

Dalsze rozbicie zakarpackich Starorusinów. Inżynier Fed’kowicz, z madiarsko-moskwofilskiej partii Fencika, organizuje nową russką partię i zamierza wydawać jako organ tejże partii pismo „Młoda Ruś“, w celu konkurencji z fencikowskim organem „Nasz Put’“.

Wydawca: Księgarnia Wydawnicza „Nurt“ we Lwowie, pl. Bernardyński 17. — Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Kaprocki, Lwów, ul. Zadwórzańska 12.

Z Drukarni Ziemi Czerwieńskiej, Lwów, tel. 111-09